

LRT ieško sprendimų: palydimoji globa

~

***LRT in Search for Solutions: Social Integration
Services***

LRT hledá řešení: Sociální integrace

by

Giedrė Čiužaitė

LRT RADIO, Lithuania

SYNOPSIS

LRT ieško sprendimų: palydimoji globa

Sprendimų žurnalistikos žanro reportažas iš serijos „LRT ieškos sprendimų“ apie Vilniaus rajone, Nemenčinėje, veikiančią VšĮ Vaikų ir paauglių socialinį centrą. Šiame centre prieš trejus metus įkurti Jaunimo namai, kuriuose gali apsigyventi ir savarankiškumo mokytis keturiolika jaunuolių nuo 16 iki 24 metų. Jaunimo namuose kylama naujam gyvenimui: paaugliai čia mokosi finansinio raštingumo, atsakomybės ir integruojami į savarankišką gyvenimą. Apie šios palydimosios globos paslaugos privalumus aiškina LRT žurnalistė Giedrė Čiūžaitė. Ji apsilankė Jaunimo namuose ir pakalbino ten gyvenančius jaunuolius ir socialinius darbuotojus. Reportažas – tai įvadas į platesnį temos tyrimą, LRT žurnalistų pristatytą kitose LRT programose

LRT in Search for Solutions: Social Integration Services

It is a solutions journalism story on the Children and Teenagers' Social Centre in Vilnius District, Nemenčinė. Three years ago, a Youth Home was founded in this centre. 14 teenagers aged from 16 to 24 can move in here and learn to be independent. The Youth Home prepares teenagers for a new life: here they are being integrated into independent life, learn financial literacy and responsibility. LRT's journalist Giedrė Čiūžaitė goes into detail about the advantages of this service. She has visited the Youth Home where she has talked to teenagers living there and social employees. The report is an introduction to a broader study of the topic addressed by LRT journalists in other LRT programs.

LRT hledá řešení: Sociální integrace

Příběh z kategorie solution journalism, tedy žurnalistika zaměřená na řešení, o sociálním centru pro děti a mládež v Nemenčině v okrese Vilnius. V tomto centru byl před třemi lety založen Domov mládeže. Může se sem nastěhovat 14 teenagerů ve věku od 16 do 24 let a naučit se samostatnosti. Domov mládeže připravuje teenagery na nový život: zde se začleňují do nezávislého života, učí se finanční gramotnosti a odpovědnosti. Novinářka LRT Giedrė Čiūžaitė se podrobně zabývá výhodami této služby. Navštívila Domov mládeže, kde hovořila s teenagery, kteří tam žijí, a sociálními zaměstnanci. Zpráva je úvodem do širší studie tématu, kterým se novináři LRT zabývají v jiných programech.

Original script

Laidos „10–12“ vedėjas Edvardas Kubilius:

„Globos sistemoje augę vaikai, sulaukę pilnametystės, gali pradėti savarankišką gyvenimą. Tačiau tyrimai rodo, kad Lietuvoje daugelis jų jaučiasi tam nepasirengę.

Siekiant jaunuoliams padėti, kai kuriose savivaldybėse jau įkurti specialūs jaunimo namai 16-mečiams ir vyresniems globos sistemoje augusiems jaunuoliams, kurie pamažu mokosi tvarkyti savo pinigus ir imasi kitų atsakomybių. Tokia paslauga yra vadinama palydimąja globa. Išsamiau apie ją Giedrės Čiužaitės parengtas projekto „LRT ieško sprendimų“ pasakojimas.“

Jaunumo namų gyventojas Genadijus: „Gyventi taip, kaip tu gyvenai, yra lengva. O gyventi normaliai, stengtis kažkur yra labai sunku. Kopti yra daug sunkiau, nei leisti.“

Žurnalistė Giedrė Čiužaitė: „Turi kažkas padėti kopti. Turbūt tokia esmė?“

Genadijus: „Turi būti kažkoks palaikymas arba tu turi priimti tą palaikymą, suprasti.“

Žurnalistės pasakojimas:

„Taip sako 18-metis Genadijus, augęs su geriančia mama, globos įstaigose, o dabar dirbantis ir svajojantis apie nuosavu namus bei verslą.“

Genadijus: „Mokausi Vilniaus suaugusiųjų mokykloje, 11-oje klasėje. Dirbu maisto išvežiojimo srityje, praktikuojusi automobilių sferoje: dažymo ir techniškoje sferose.“

Žurnalistė: „Kaip jūs viską spėjate?“

Genadijus: „Viską galima spėti. Svarbu yra turėti norą.“

Giedrė: „Sakėte, kad dar ir apie savo verslą galvojate?“

Genadijus: „Taip. Tai bus dažymo paslaugos automobiliams.“

Žurnalistės pasakojimas:

„Genadijui pasitikėjimo savo jėgomis pridėjo dalyvavimas palydimosios globos programoje, kuri padeda jaunuoliams pasiruošti savarankiškam gyvenimui. Šiuo metu jis su dar trimis jaunais žmonėmis gyvena specialiai išnuomotame bute Vilniuje, kurį prižiūri viešoji įstaiga „Vaikų ir paauglių socialinis centras“. Įstaiga ne vienam jaunuoliui padėjo atsistoti ant kojų.“

Žurnalistė: „Kiek jūs čia mokate už nuomą?“

Genadijus: „Aš šiuo metu nieko nemoku, nes mokausi ir valstybė padeda.“

English script

Edvardas Kubilius, the host of the “10–12” radio show:

“Children, who have grown up in the foster system, can start their independent lives when they come of age. However, research shows that, in Lithuania, many of them feel unprepared for it. To help the young people, some municipalities have already set up special youth homes for 16 year-olds and older teenagers, who have grown up in a foster system. They are gradually learning to manage their money and take on other responsibilities. Such a service is called leaving care. This story, as a part of “LRT in Search for Solutions” project, is brought to you by Giedrė Čiužaitė.

Genadijus, resident in the Youth Home: “It is easy to live the way you used to live. But to live normally, to put effort into something → it is very hard. It is much harder to go uphill than to go downhill.”

Giedrė Čiužaitė, journalist: “Someone should help to move forward. Maybe that is the point?”

Genadijus: “There should be some kind of support or you have to accept that support, understand it.”

Journalist’s narration:

“It is said by Genadijus (18), who grew up with an alcoholic mother and in care facilities, but now is working and dreaming of his own home and business.

Genadijus: “I am studying at Vilnius Adult Education Centre, 11th grade. I work in the field of food distribution, and I am training in the automotive sphere: to be precise, painting and technical fields.”

Journalist: “How do you manage to do all those things?”

Genadijus: “Everything is possible. You just have to really want it.”

Journalist: “You have also mentioned that you are thinking of opening your own business?”

Genadijus: “Yes. Auto painting services.”

Journalist’s narration:

“Genadijus felt more confident due to the participation in the leaving care programme that helps young people to prepare themselves for an independent life. He currently lives with three other teenagers in a specially rented apartment in Vilnius, which is supervised by the public institution “Vaikų ir paauglių socialinis centras” (transl. Children and Teenagers’ Social Centre). This institution helped many young people to stand on their feet.”

Journalist: “How much do you pay for rent here?”

Genadijus: “I am not paying anything right now, because I am a student and the state is supporting me.”

Žurnalistė: „O jeigu nesimokytumėte?“

Genadijus: „Jei nesimokyčiau, tai mokėčiau, jei neklystu, 150 eurų (per mėnesį – red. pastaba). Tai yra daug mažiau, nei kokie 200 ar 250 eurų už butą ar tik už kambarį net.“

Žurnalistė: „Gražiai suremontuotas butas. Matosi, kad jame nauji baldai. O jei pakalbėti apie emocinę būklę, turite kam paskambinti, kuomet būna sunku? Jums ir depresija buvo?“

Genadijus: „Man tada buvo 17-iolika. Tai buvo klinikinė depresija. Man taip sakė. Mane tada Saulė (socialinė darbuotoja – red. pastaba) labai palaikė. Buvo ir taip, kad skambinau jai naktį ir ji atsiliepdavo.“

Žurnalistė: „Ji ir čia jums padeda?“

Genadijus: „Taip. Atvažiuoja, pažiūri, kaip mums sekasi, paskambina kartais, paklausia, ar kažko reikia, gal kas bute sugedo ir reikia sutvarkyti. Tada atvažiuoja meistrai.“

Žurnalistės pasakojimas:

„Į Vilnių Genadijus atsikraustė iš Nemenčinės, kur specialiuose jaunimo namuose gyveno su dar 13 jaunuolių – 16-iolikos ir vyresnių.“

Pasakojimą pertraukia fone girdimi jaunimo namų gyventojų balsai.

„Šie jaunimo namai taip pat teikia palydimąją globą – priimdami jaunuolius gyventi sutaria, kad jie, padedami suaugusiųjų, turės mokytis savarankiškai priimti daugybę sprendimų.“

Socialinė darbuotoja: „Gretute turi labai gerą palyginimą. Ji gyveno šeimynoje, o paskui perėjo į mūsų namus.“

Nemenčinės jaunimo namuose gyvenanti Greta: „Palyginimas, kaip sako Saulutė, su šeimyna ir jaunuolių namais, yra labai didelis. Šeimynoje tu esi vienaip ar kitaip varžomas. Kaip aštuonmetis vaikas. O čia yra tokia laisvė, kad tu gali prisitaikyti ir gyventi savaip.“

Žurnalistė: „Ko čia išmokote? Savarankiškumas. Kas į jį įeina? Maisto darymas, kaip supratau. O kas dar?“

Greta: „Į savarankiškumą nuo 16-iolikos metų įeina tam tikri sprendimai. Pavyzdžiui užsirašyti patiems į polikliniką. Taip pat išmolti problemas spręsti pusiau savarankiškai, pusiau apsitariant su suaugusiais.“

Genadijus: „Taip pat finansiniai dalykai.“

Journalist: “What if you were not studying?”

Genadijus: “If I were not studying, I would pay; if I am not mistaken, I would pay 150 euros (per month – ed.). That is a lot less than, like, 200 or 250 euros for an apartment or even just for a room.”

Journalist: “A beautifully renovated apartment. You can see that the furniture is new. What about your emotional state? Do you have someone to call when it is hard? Were you depressed too?”

Genadijus: “I was 17 then. It was clinical depression. I was told so. At that time Saulė (name of a social worker – ed.) supported me very much. There were some cases when I called her at night and she always answered.”

Journalist: “Does she help you here too?”

Genadijus: “Yes. She visits us, checks on how we are doing, sometimes calls, asks if we need anything, maybe something in the apartment is broken and needs to be fixed. Then the handymen come.”

Journalist’s narration:

“Genadijus moved to Vilnius from Nemenčinė, where he lived in a special youth home with 13 other young people – they were 16 and older.”

Narration is interrupted by the background voices of the inhabitants of the youth home.

“This youth home also provides leaving care – when the home takes the young people in, teenagers agree that, with the help of grownups, they will have to learn how to make independent decisions.”

Social worker: “Greta (Gretutė) has a very good example for comparison. She lived in a foster family community and then she moved to our youth house.”

Greta, resident at the youth home of Nemenčinė: “As Saulutė says, the difference between a foster family community and the youth home is significant. In the family, you are constrained in one way or another. As an eight-year-old child. And here you can feel the freedom, you can adapt and live in your own way.”

Journalist: “What did you learn here? Independence. What does it consist of? Cooking, as I understand. But what else?”

Greta: “Independence from the age of 16 includes certain decisions. For example, you have to register at an outpatient clinic on your own. You learn to solve problems partially on your own and partially with the guidance of adults.”

Genadijus: “Also the financial matters.”

Socialinė darbuotoja Saulė: „Jie gauna savas lėšas ir jomis disponuoja. Yra gaunama socialinė globos išmoka ir vaiko pinigai.“

Genadijus: „Dar ir rūbai“.

Saulė: „Jie patys perkasi. Jie nusprendžia, kad štai šitie kedai jau suplyšo ir reikia naujų. Arba šitie jau išėjo iš mados.“

Žurnalistė: „Ką paskutinį kartą pirkote?“

Genadijus: „Tai kedus ir pirkau paskutinį kartą.“

Žurnalistė: „O kokį didžiausią pirkinį galima nusipirkti čia gyvenant?“

Jaunimo namų gyventojas – aštuoniolikmetis Kęstas: „Motociklą!“

Žurnalistė: „Motociklą? Juk tai brangus pirkinys!“

Kęstas: „Taip, tai brangus pirkinys.“

Žurnalistė: „Jūs gal pats užsidirbote tokiam pirkiniui?“

Kęstas: „Taip. Dirbau vasarą statybose. Ir per pavasario atostogas dirbau.“

Žurnalistės pasakojimas:

„Šie jauni žmonės gyvena jaunimo namuose Nemenčinėje. Jaunimo namų bendruomenė renkasi į kassavaitinį pasitarimą. Pagrindinis žmogus, kuris jiems padeda – socialinė darbuotoja Saulė Butkevičiūtė. Tačiau pasikeisdamos nakvoti lieka ir dar keturios darbuotojos.“

VšĮ Vaikų ir paauglių socialinio centro Nemenčinėje direktorė Jurgita Pukienė: „Privalumas yra tai, kad jie čia randa saugią aplinką, – tai (sako) VšĮ Vaikų ir paauglių socialinio centro Nemenčinėje direktorė Jurgita Pukienė. – Randa darbuotojus, kurie tiki vaikais, nori jiems padėti. Yra sukuriamos sąlygos būti kartu su bendraamžiais vienoje grupėje. Jie išsikelia gyvenimo tikslus. Ir ne tik trumpalaikius, tačiau ir ilgalaikius tikslus. Taip siekiame juos integruoti į visuomenę, kad jie neiškristų iš tos sistemos.“

Žurnalistė: „Organizaciškai tai yra brangesnė forma, to vaikų buvimo, nei kad šeimos?“

Vaikų ir paauglių socialinio centro Nemenčinėje direktorė Jurgita Pukienė: „Ne. Tai yra tikrai pigesnė forma, negu bendruomeniniai globos namai, nes reikia mažiau darbuotojų. Vaikai yra jau gan dideli, nuo 16-iolikos metų, taigi – pakankamai savarankiški. Darbuotojų daug nereikia, nes jie geba patys ir valgyti pasigaminti – reikia tik koordinatorių, kurie jiems padeda, tarpininkauja su įstaigomis, padeda įsidiarbinti, padeda kalbėtis su darbdaviais, atstovauja juos mokyklose.“

Saulė, social worker: “They get their own funds, which are at their disposal. Social care benefit and child benefit are received.

Genadijus: “And clothes too.”

Saulė, social worker: “They buy them themselves. They are the ones who decide that sneakers are torn and new ones are needed. Or that they are already out of fashion.”

Journalist: “What was the last thing that you bought?”

Genadijus: “My last purchase was sneakers.”

Journalist: “And what would be the biggest purchase you can buy while living here?”

Kęstas, eighteen-year-old resident at the youth home: “A motorcycle!”

Journalist: “A motorcycle? But it is an expensive purchase!”

Kęstas: “Yes, it is.”

Journalist: “Maybe you have earned some money to purchase this motorcycle?”

Kęstas: “Yes. I worked in the constructions during the summer. And during the spring break too.”

Journalist’s narration:

“These young people live in a youth home in Nemenčinė. The youth home community gathers for weekly meetings. The main person who helps them is their social worker Saulė Butkevičiūtė. However, four more social workers stay during the night according to their shifts.”

Jurgita Pukienė, Director of the public institution “Vaikų ir paauglių socialinis centras” (transl. Children and Teenagers’ Social Centre) in Nemenčinė: “The good thing is that they are in a safe environment here,” says Jurgita Pukienė, Director of the public institution “Vaikų ir paauglių socialinis centras” (transl. Children and Teenagers’ Social Centre) in Nemenčinė. “We find employees who believe in children and are willing to help them. Here, such conditions are created so that peers could be in the same group. They set their life goals. And not only short-term ones, but also long-term goals. That is how we aim to integrate them into society so that they do not fall out of that system.”

Giedrė: “Is it organisationally a more expensive form? Of children living together than in a family?”

Jurgita Pukienė, director of the Children and Teenagers’ Social Centre in Nemenčinė:

“No. This is definitely cheaper than community care homes because fewer workers are needed. The children are quite grown up, from the age of 16, so they are independent enough. We do not need a lot of employees, because the children can cook for themselves – they only need coordinators who assist them, mediate when dealing with institutions, help with employment, assist in communication with employers, and represent them at schools.”

Žurnalistės pasakojimas:

„Palydimosios globos paslaugą Lietuvoje teikia ne tik Jurgitos Pukienės vadovaujamas Vaikų ir paauglių socialinis centras. Šią paslaugą teikia ir daugiau organizacijų šalyje. Tačiau, pasak ekspertų, paslauga turėtų būti labiau prieinama.

Europos Sąjungos finansuotų projektų ataskaitos parodė, kad gaudami socialinių darbuotojų pagalbą ir gyvendami panašiuose jaunimo namuose ar butuose, jaunuoliai greičiau susiranda darbą, tęsia mokslus, rečiau grįžta prie priklausomybių. Kodėl tokios paslaugos Lietuvoje kol kas teikiamos tik trečdalyje savivaldybių, nors yra labai svarbios ir jauniems žmonėms, ir valstybei, toliau aiškinsimės laidoje „10–12“.

Journalist's narration:

“The leaving care service in Lithuania is provided not only by Children and Teenagers’ Social Centre, managed by Jurgita Pukienė. There are more organisations in the country providing this service. However, according to experts, this service should be more accessible.

Reports from the EU-funded projects have shown that young people, living in similar youth homes or apartments, with the assistance of social workers, find work faster, continue their studies and less often relapse to addictions. Later on, in the show “10–12”, we will try to figure out why such services are provided merely in one-third of municipalities in Lithuania, even though they are very important for both young people and the country.”

